

Význam odbornej kategorizácie návykových látok v bezpečnostných zložkách verzus mystifikácia verejnosti

Anotácia: Autori príspevku podrobujú analýze vybrané dostupné informácie týkajúce sa kategorizácie vybraných návykových látok nielen odborníkmi z rôznych rezortov, ale primárne z bezpečnostnej perspektívy. Na základe syntézy poznatkov a v spojitosti s vlastnými skúsenosťami nadobudnutými z dlhoročnej bezpečnostnej praxe sa pokúšajú o kombináciu kategorizácie vybraných návykových látok z rôznych uhlov pohľadu. Cieľom príspevku je sumarizovať kategorizáciu vybraných návykových látok a pokúsiť sa o rozloženie zavádzajúcich informácií týkajúcich sa ich kategorizácie masovokomunikačnými prostriedkami, ktoré významne ovplyvňujú verejnú mienku a nenápadne ju usmerňujú k stále benevolentnejšiemu postoju spoločnosti voči návykovým látkam. Na základe použitých metód skúmania problému sa autori pokúšajú aj o objasnenie príčin zverejňovaných nepravd, čo vedie k mystifikácii verejnosti.

Kľúčové slová: návykové látky, vybraná kategorizácia návykových látok, bezpečnosť, masovokomunikačné prostriedky, mystifikácia.

Motto: „Vedomá a inteligentná manipulácia organizovaných zvykov a názorov má je dôležitým prvkom v demokratickej spoločnosti. Tí, ktorí manipulujú týmto neviditeľným mechanizmom spoločnosť, predstavujú neviditeľnú vládu, ktorá je skutočnou vládnuou silou nášho štátu. Sme ovládaní, naše mysle sú formované, naše chute vytvárané, naše predstavy sú nám podsúvané, a to najmä ľuďmi, o ktorých sme nikdy nepočuli. Toto je logickým výsledkom spôsobov, akými je naša demokratická spoločnosť organizovaná.“

–Edward L. Bernays –
americký zakladateľ PR (Public Relations) z knihy
*Propaganda (1928)*¹

Úvod

Zneužívanie prirodzených aj umelo vyvolaných emócií a inštinktov človeka, a to aj zo strany tzv. elít, prostredníctvom skrytého či otvoreného presadzovania myšlienok s cieľom zakoreniť ich v jeho podvedomí a získať jeho podporu na konanie, ktoré môže byť aj proti jeho vlastným záujmom, je nesporne historickým faktom. Potvrďuje to i existencia širokého spektra ideológií, ktorých poslaním je v podstate podmaniť si ľudského ducha, myslenie človeka. Tomuto cieľu slúži množstvo nástrojov, umožňujúcich dokonca ovládnutie kolektívneho myslenia nás. Všetky historické skúsenosti ľudstva dokazujú, že najmä emotívne labilní ľudia sú náchylní podliehať rôznym škodlivým názorom a ideológiám. Pôsobenie na pudy človeka rozličnými metódami, spôsobmi a nástrojmi pritom logicky sleduje rozličné ciele. Závisí to ale predovšetkým na zdroji a záujme subjektu, ktorý sa usiluje o zneužitie ľudských citov a pudov. Do tejto kategórie subjektov však možno zaradiť aj „samozneužívajúce sa“ subjekty, čiže osoby, ktoré umožňujú iným realizovať „zásahy“ do podstaty ich vlastného osobnostného vnútra. Tieto zásahy transformujúce sa na sebazásahy majú rozličný „tvar aj tvárnosť“.

Sú spravidla uskutočňované submisívnymi osobami, t.j. objektmi, a to na základe podnetu dominantného, resp. dominujúceho subjektu. Takýto vzťah vzniká napr. medzi distribútorom „omamnej idey“, ale i hmotnej látky, drogy, a jej konzumentom. Obyčajne sa

¹ BERNAYS, E. L. *Propaganda*, s. 9.

vznikom a sformovaním takéhoto vzťahu „liberalizujú“ ľudské pudy. Na takto vytvorenej báze sa na konečnú škodu konzumenta zneužíva „omamná idea“ či hmotná látka, droga. Či ide o ideu, alebo o drogu, je zrejmé, že jej cieľom je okrem iného vyvolať eufóriu a pôžitok z dobrých pocitov – jednoducho povedané, umožniť únik od problémov vyplývajúcich z osobných aj kolektívnych konfliktov a nasmerovať jedinca mimo racionálneho myslenia a konania. Tak môže dôjsť k mystifikácii a sebamystifikácii. Tieto procesy umožňuje vyživovať aj situácia, v ktorej prevahu nadobudne racionálna ignorancia, keď inteligentný človek „vypne“ svoje rácie, nechce sledovať odborné informácie, čo ho logicky postupne vedie do stavu sebamystifikácie.

Mystifikácia ako nástroj ovplyvňovania spoločnosti

Už na hraničnej báze tohto myšlienkového kontextu považujeme preto za nevyhnutné konštatovať, že **mystifikácia** je realitou života človeka, osobitne súčasnej spoločnosti. Ide o úmyselné klamanie, zahmlievanie reality, predstieranie niečoho, rozširovanie nepravdivej správy za účelom oklamania.² Často však ide o objektívnu polopravdu, resp. manipulovanú polopravdu s cieľovým úmyslom ovplyvňovať mienku druhého. Dnes mystifikácia naplno využíva všetky dostupné masové médiá na šírenie poloprávd a manipuláciu verejnej mienky. Týmto jednoduchým spôsobom sa úmyselne konštruované polopravdy rýchlo dostávajú do povedomia širokej verejnosti po celom svete. Z objektívnych dôvodov ich následne jednotlivci vnímajú a stotožňujú sa s nimi rôzne. Vari aj nepredvídateľne a nekontrolovane. Tieto informácie tak formujú pohľad jednotlivca na život a svet.

Prečo je však mystifikácia v dnešnom svete nebezpečná? Realitou je, že masovokomunikačné prostriedky vo veľkej miere vlastnia a ovládajú súkromné spoločnosti. Súkromné spoločnosti v kapitalistickom ekonomickom systéme majú najvyšší cieľ, a to dosiahnuť zisk. Pokiaľ takáto spoločnosť nedosahuje zisk je v strate, krachuje, zaniká. Preto aj pre súkromné masovokomunikačné prostriedky je prioritou dosiahnuť zisk. Musia nevyhnutne upútať pozornosť svojich odberateľov, poslucháčov a sledovateľov. Na základe dosiahnutej úrovne sledovanosti je ich produkcia zaujímavá aj pre objednávateľov, resp. záujemcov o kúpu reklamy, z prezentácie ktorej médium dosahuje nemalé finančné prostriedky. Pokiaľ je takéto médium sledované a teda ziskové, má potenciál byť napojené na politické strany, či už priamo, alebo nepriamo. Politické strany si tak môžu jednoducho vytvárať priestor pre svojich budúcich voličov. Verejnosť je tak dennodenne konfrontovaná s presne selektovanými informáciami, a to v podstate „vnucovanými“ týmito súkromníkmi. Objektívnosť informácií týmto spôsobom stráca svoju hodnotu, je ľahko spochybniteľná.³ Dochádza teda v podstate k mystifikácii.

Z dôvodu reálnej spochybniteľnosti objektivity informácií šírených prostredníctvom masovokomunikačných prostriedkov považujeme za potrebné zaoberať sa mystifikáciou svetovej spoločnosti. Týka sa stále benevolentnejšieho prístupu príslušných štátnych i medzinárodných orgánov a organizácií k nebezpečenstvu užívania návykových látok pre spoločnosť. Ide o tému, ktorá je pre rozumného človeka, túžiaceho žiť v bezpečnom svete súčasného sveta, v podstate pochopiteľná. Ignorovanie nevyhnutnosti riešenia jej skutočnej spoločenskej nebezpečnosti je však nepochopiteľné. A to i vzhľadom na zhromaždené

² Bližšie pozri napr. KLIMEŠ, L. *Slovník cizích slov*, 816 s. alebo tiež [online]. 2025. [cit. 3. novembra 2025]. Dostupné na internete: https://slovník.juls.savba.sk/?w=mystifik%C3%A1cia#qb_sss

³ Pozri napr. KRÁLIKOVÁ, K. a J. KRÁLIK. *Východiská ekonomickej gramotnosti II*, s. 13-21.

a vedecky overené poznatky o negatívnych dopadoch užívania návykových látok na spoločnosť v celých dejinách ľudstva, avšak najmä v súčasnosti. Napr. ide o legalizáciu „boomu“ užívania tabakových výrobkov, ktorých popularita v spoločnosti vzrastala najmä pod mystifikačným vplyvom masovokomunikačných prostriedkov. Tie v záujme zisku okrem najmä mediálne známych osobností využili na ich propagáciu i odborníkov, lekárov. Podobný účel spĺňali aj mystifikačné marketingové aktivity médií týkajúce sa propagovania konzumácie alkoholických nápojov atď.⁴ Faktom teda zostáva, že takéto konanie masovokomunikačných prostriedkov súvisí s ich ekonomickou podstatou. Žijú, prežívajú, bohatnú alebo živia aj prostredníctvom mystifikácie informácií, počnúc predajom reklám, z ktorých získavajú životodarné finančné prostriedky, či formou upútania poslucháčov mystifikujúcimi bombastickými titulkami v záujme zvyšovania vlastnej sledovanosti. Značnú rolu v týchto súvislostiach zohráva aj lojalnosť a efektívna povinná submisívnosť voči svojim vlastníkom, majiteľom týchto médií. Mystifikáciou tak priamo pomáhajú subverzii štátu a spoločnosti. Osobitne hmatateľné sú jej súčasné prejavy v Spojených štátoch amerických, aj v Európskej únii, kde dochádza k zneužívaniu právnej zásady „čo nie je zakázané, je dovolené“ v postojoch médií k reálnym spoločenským problémom vyžadujúcim si akútne „radikálne“ riešenia, pričom tak sa vytvárajú aj dezinformácie o nebezpečenstve skrytým v drogách a o miere drogovej závislosti obyvateľstva. Zľahčovanie vplyvu drog a ich dopadu na spoločnosť a medziľudské vzťahy vrátane medzinárodných vzťahov však neguje potrebu optimálneho garantovania aspoň lineárnej inteligenčnej, genetickej, ekonomickej, politickej, ideologickej, komunikačnej a populačnej výkonnosti, teda pilierov opierajúcich sa o *genius loci* a jadro „masového rácia“ nasledujúcich generácií. To, že ide o vážny spoločenský problém, potvrdzuje napr. v Slovenskej republike uplatňované zneužívanie verejných vyjadrení hercov, politikov a verejne inak známych osôb na prospech účelového ideového ovplyvňovania más v „žiadanych reláciách“. Ide napr. o slovenskú herečku a speváčku Dorotu Nvotovú⁵, o speváka Richarda Müllera⁶, bývalého prezidenta Policajného zboru a súčasného poslanca Národnej rady Slovenskej republiky Jaroslava Spišiaka⁷, predsedu parlamentnej politickej strany Sloboda a solidarita Jaroslava Gröhlinga⁸, poslanca politickej strany Obyčajní ľudia a nezávislé osobnosti Kristiána Čekovského⁹, predsedu politickej strany Progresívne Slovensko Michala Šimečku¹⁰ či bývalého predsedu parlamentnej politickej strany Progresívne Slovensko Michala

⁴ Pozri BERNAYS, E. L. *Propaganda*, s. 148.

⁵ Pozri [online]. 2011. [cit. 3. novembra 2025]. Dostupné na internete: <https://www1.pluska.sk/soubiznis/domaci-soubiznis/nvotova-drogy-legalizujte-znizite-kriminalitu>

⁶ Pozri [online]. 2000. [cit. 3. novembra 2025]. Dostupné na internete:

https://www.idnes.cz/kultura/hudba/muller-obvinen-z-sireni-toxikomanie.A000313153526hudba_toy

⁷ Pozri [online]. 2023. [cit. 3. novembra 2025]. Dostupné na internete: <https://dennikn.sk/3304098/jaroslav-spisiak-vstupuje-do-ps-robil-som-nieco-dobre-ak-si-prave-fico-mysli-ze-som-nepriatel/> alebo tiež

<https://www1.pluska.sk/spravy/z-domova/zilinka-ostro-reaguje-spisiakove-vyjadrenia-legalizacii-drog-aha-comu-odkazal>

⁸ Pozri [online]. 2021. [cit. 3. novembra 2025]. Dostupné na internete:

<https://spravy.pravda.sk/domace/clanok/430505-policia-hladala-drogy-na-strednej-skole-sas-zakrok-kritizuje-bol-zasah-adekvatny/> alebo <https://www.sas.sk/clanok/2850/dekriminalizacia-tvrдых-drog-nie-je-vo-verejnom-zaujme>

⁹ Pozri [online]. 2021. [cit. 3. novembra 2025]. Dostupné na internete:

<https://www.postoj.sk/77658/prilezitostne-fajcenie-marihuany-mi-nevadi-no-teraz-chceme-len-znizit-tresty>

¹⁰ Pozri [online]. 2021. [cit. 3. novembra 2025]. Dostupné na internete: <https://europske.noviny.sk/2021/08/21/michal-simecka-o-peticii-za-dekriminalizaciu-marihuany-uz-je-nas-20-tisic-a-podpisy-stale-pribudaju/>

Trubana na priamu propagáciu¹¹, ako aj legalizáciu niektorých drog. Aj aktivisti a propagátori, pravdepodobne platení z mimovládnych zdrojov a dohodnutí organizátormi, na verejných stretnutiach či v davoch ľudí, alebo na sociálnych sieťach v komentároch, vyslovujú a šíria myšlienky „veľkých“ propagátorov takýchto ideí, hoci bez akejkoľvek racionálnej argumentácie. Žiaľ, aj médiá s vidinou hmotného i nehmotného zisku často sprostredkujú verejnosti rôzne vymyslené historiky, propagujú primitívne heslá zamerané na ovplyvnenie jednoduchého myslenia jednoduchého človeka. Mystifikátori, poznajúc špecifické črty nás, zneužívajú skutočnosť iracionality ľudského uvažovania. Svoje zámery sledujú naplňať v duchu poznania, že masy nie je možné presvedčiť racionálnymi argumentmi, pretože sa chovajú ako baktérie alebo vírusy a dav je len zhlukom jedincov bez schopnosti racionálne uvažovať a konať, ako tvrdí vo svojom vedeckom diele *Psychológia davu* francúzsky sociológ a psychológ Gustave Le Bon. Zdôrazňuje, že ľudia stmelení do davu sa vzájomne podporujú v iracionálnom myslení a konaní. Tak vzniká davová psychóza, účelom ktorej je vyvolať propagandou dávkované konanie, ovládané miechou, a nie mozgom.

Masy ľudí však dokáže ovplyvniť nielen propaganda, ale i reklama. Tak, ako tomu bolo v minulosti, je aj dnes. Propaganda je nástrojom na výrobu masového súhlasu, tvrdí „otec propagandy“ Edward Bernays, ktorý o.i. dokázal zmeniť pacifistickú spoločnosť Spojených štátov amerických počas krátkeho obdobia prostredníctvom propagandy na radikalizovanú vojny chtivú komunitu, ktorá účinne zasiahla do vírov prvej svetovej vojny. Naopak, filmová herecká a režisérská svetová legenda Charlie Chaplin sa antipropagáciou, čiže dehonestáciou podstaty a varovaním pred následkami činov predstaviteľov diktátorských režimov, pokúšal zabrániť vypuknutiu druhej svetovej vojny.

Je zrejmé, že vyvolať súhlas nás, verejnosti s akceptovaním užívania drog teda môžu dokázať aj tzv. charizmatické osobnosti. Zneužitím svojho miesta a akceptovania verejnosťou v spoločenskom živote a medziľudských vzťahoch. Pokusy o inštitucionalizovanie – teda vytváranie mimovládnych organizácií na podporu propagovaných a spoločnosti škodiacich myšlienok (napríklad reklamné agentúry, novinári, hovorcovia inštitúcií či nadnárodných monopolov) – môžu skomplikovať aj dynamiku kontroverznosti problematiky mystifikácie ideí, vrátane tvrdenia o „neškodnosti“ niektorých drog. Možno sa však zhodnúť na názore, že návykové látky, ktoré od nepamäti a bez rozdielu terorizujú spoločnosť minulého či súčasného sveta, nesmú byť nikdy v „mediálnom priestore“ propagované ako prospešné pre zdravie človeka a tak vlastne nepriamo legalizované. Práve naopak, masovokomunikačné prostriedky ako celok sa musia pripojiť k boju spoločnosti s návykovými látkami. Mali by začať prezentovaním škodlivosti návykových látok, ich nebezpečného obsahu a vplyvu na ľudský organizmus, prezentovať riziká spojené s užívaním týchto látok nielen pre užívateľa, ale aj pre komunitu. Mali by prezentovať ekonomický dopad a hrozby pre spoločnosť a štát primárne v prípade, že boj s návykovými látkami je od jeho počiatku samotným štátom znemožnený a potláčaný. Boj spoločnosti s návykovými látkami musí prerásť do každodennej realizácie aktivít spojených s prevenciou a výchovou jednotlivcov od útleho veku a s tým súvisiacim vytvorením komplexu životného štandardu občanov vylučujúceho nelegálne, ale aj

¹¹ Pozri [online]. 2019. [cit. 3. novembra 2025]. Dostupné na internete: <https://spravy.pravda.sk/domace/clanok/521904-truban-vo-videu-hovori-o-svojich-skusenostiach-s-drogami/> alebo <https://christianitas.sk/drogy-v-parlamente-30-rocne-putovanie-slovenskych-lavicovych-liberalov-za-legalizaciou-marihuany/>

legalizované existovanie s návykovými látkami. Tieto činnosti sú ekonomicky menej náročné a prinášajú zreteľne najlepší a najrýchlejší efekt pre rozvoj zdravej spoločnosti v budúcnosti.¹² Ide teda o potrebu skonštruovať celý systém štátnej regulácie na vytváranie pozitívnych podmienok zameraných na eliminovanie rizík výskytu životných situácií potenciálne umožňujúcich zrod a rozvoj negatívnych javov súvisiacich s návykovými látkami. Jednou z ciest je zavedenie takýchto tém do výchovno-vzdelávacieho procesu, realizácia zmien v školskom systéme, postaranie sa o zdravú a nenapadnuteľnú úpravu „narkorežimu“ v právnom systéme štátu, príprava bezchybnej a racionálnej metodiky v bezpečnostnom systéme štátu, zaistenie spravodlivosti v súdnom systéme, príprava „antinarkotických“ podmienok v sociálnom systéme štátu atď.¹³

Aby spoločnosť dokázala zaujať jednotný postoj k návykovým látkam, musí mať k dispozícii reálne fakty o ich rizikách. Je preto nevyhnutné systematicky si utriediť informácie, napríklad o samotnej existencii týchto látok, o rozsahu ich ponuky na trhu, variabilite, celení na konkrétne skupiny ľudí (napr. podľa veku, zdravotného stavu, typu zamestnania alebo individuálnych voľnočasových aktivít), o ich počte, rozšírení a distribúcii v spoločnosti, ako aj o potenciáli výroby a schopnosti výroby flexibilne reagovať na dopyt. Možno preto preferovať názor, že iba rozširovanie pravdivých a odborne podložených informácií na verejnosti môže zvrátiť fakt, že masovokomunikačné prostriedky využívajúce mystifikáciu v tomto prípade zvykne verejnosť akceptovať. Tieto prostriedky masovej informovanosti by mali pôsobiť v spoločnosti práve opačným smerom, mali by pred návykovými látkami aspoň vystríhať. Dôležité je preto návykové látky klasifikovať a ich štruktúru dynamicky aktualizovať. Z hľadiska laickej i odbornej verejnosti je v súčasnosti možné tieto látky klasifikovať z rôznych uhlov pohľadu do viacerých kategórií. Najčastejšie sa delia podľa ich pôvodu, účinkov na zdravie človeka, určenia v platnej legislatíve, ale napr. aj podľa závažnosti následkov ich užívania na ľudské zdravie, ich dostupnosti na verejnosti, frekvencie ich použitia, rozšírenosti v spoločnosti, spôsobu ich užitia, abstinenčných príznakov, ale aj z hľadiska počtu závislých na návykovej látke, z pohľadu počtu úmrtí na návykovú látku atď. Pritom sa častokrát možno stretnúť s odlišnými aj odbornými názormi na kategorizáciu niektorých návykových látok v rôznych štátoch. Pravdou však zostáva, že nehľadiac na rôznorodosť ich kategorizácie, zostávajú nebezpečnými pre zdravie človeka. V tejto súvislosti je potrebné pouvažovať už aspoň nad dosiahnutým stavom (ne)informovanosti fajčiarov o škodlivosti „cigaret-necigaret“, t.j. o metóde výrobcov cigariet spočívajúcej v neuvádzaní všetkých ingrediencií vytvárajúcich tabakovú zmes (napr. elektronické cigarety). Rozpor obsahu náplne, ktorým sa plnia oficiálne vzorky cigariet s výrobkami uvádzanými do komerčného predaja, je tiež jedným z markantných prejavov mystifikácie.

Kategorizácia návykových látok podľa ich pôvodu a zákonnosti

Podľa odborných výskumov, najmä z oblasti zdravotníctva, rozlišujeme medzi legálnymi látkami, ktoré síce povolené sú, ale môžu byť zneužitú bezpečnostnými zložkami

¹² Pozri bližšie LIBA, J. *Zdravie, drogy, drogová prevencia. Terminologický a výkladový slovník*, s. 75 a n.

¹³ Pozri [online]. 2021. [cit. 3. novembra 2025]. Dostupné na internete: <https://www.postoj.sk/77164/marihuana-je-ideologicka-droga-jej-uzivanie-je-ako-nabozenstvo>

kvôli svojim vedľajším účinkom, a nelegálnymi látkami, a to na základe ich pôvodu a spôsobu vzniku. Delíme ich na *prírodné* (naturálne) a *umelo vytvorené* (syntetické). Niektorí odborníci však rozlišujú aj skupinu tzv. polosyntetických látok resp. semisyntetických látok alebo tiež sčasti prírodných a sčasti umelo vytvorených. Na účely tohto príspevku sa budeme prikláňať k tvrdeniu, že pokiaľ do prírodnej látky pri jej spracovaní zasiahne človek, považujeme ju za syntetickú látku.

Z bezpečnostného pohľadu tieto návykové látky zároveň roztriedime na *zákonom povolené* (legálne) a *zákonom nepovolené* (nelegálne). Toto delenie je však veľmi citlivou otázkou, pretože legislatíva častokrát veľmi pomaly reaguje na zavedenie nových návykových látok do platných zákonov¹⁴. Legislatíva o.i. rozčleňuje omamné a psychotropné látky (ďalej len „OPL“) do troch skupín. Z týchto skupín sa vyradujú alebo preradujú do inej skupiny v závislosti na rozhodnutí Medzinárodného úradu pre kontrolu omamných látok Organizácie spojených národov na základe záväzných aktov Európskej únie alebo na základe dôvodného podnetu Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky. Do prvej skupiny patria OPL, ktoré nie sú liečivom v lieku. V druhej skupine sú OPL s vysokou návykovosťou a sú obsahom lieku. V tretej skupine sú OPL s nižšou návykovosťou a sú obsahom lieku. Zákon rozlišuje aj tzv. vyňaté prípravky, ktoré obsahujú OPL v minimálnom množstve, resp. v množstve, ktoré nepredstavuje závažné riziko pre ľudské zdravie a zároveň sa bežným spôsobom a bežnými prostriedkami nedá získať z obsahu týchto prípravkov potrebné množstvo na ich zneužitie.

ZÁKLADNÉ ROZDELENIE NÁVYKOVÝCH LÁTKO	
1. OMAMNÉ LÁTKY	2. PSYCHOTROPNÉ LÁTKY
látky, ktoré spôsobujú útlm centrálnej nervovej sústavy	látky, ktoré ovplyvňujú psychiku

Tabuľka 1: Rozdelenie návykových látok podľa platnej legislatívy Slovenskej republiky (zdroj: vlastné spracovanie).

ROZDELENIE	CHARAKTERISTIKA	PRÍKLADY
1. skupina OPL	veľmi nebezpečné látky pre zdravie človeka, veľmi vysoké riziko návyku, OPL nie sú obsahom lieku, nemajú oficiálne medicínske využitie = najprísnejšia kontrola štátom	LSD, heroín, MDMA, metamfetamín, kanabis (THC vo vysokej koncentrácii)
2. skupina OPL	nebezpečné látky pre zdravie človeka, spôsobujú vysokú návykovosť, OPL sú obsahom liekov, môžu byť využívané v medicíne, veľké riziko	morfín, kokaín, metadón, fentanyl

¹⁴ Pozri najmä zákon č. 139/1998 Z. z. o omamných a psychotropných látkach a prípravkoch v znení neskorších predpisov a jeho prílohy, ktoré sa v závislosti na odporúčaní odborníkov z príslušnej oblasti aktualizujú o nové nebezpečné látky; na zákon nadväzujú aj vykonávacie predpisy Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky.

	zneužitia látky = prísna kontrola štátom	
3. skupina OPL	OPL sú obsahom liekov, spôsobujú nižšiu návykovosť, využívajú sa bežne v medicíne, stredné riziko zneužitia látky = kontrola štátom	kodeín, niektoré barbituráty
vyňaté prípravky¹⁵	prípravky obsahujúce OPL predstavujúce svojim zložením a povahou zanedbateľné riziko pre zdravie človeka a bežným spôsobom sa nedajú zneužiť, bežne sa používajú v medicíne = bežne nekontrolované štátom	diazepam, valium, xanax

Tabuľka 2: Rozdelenie OPL do skupín podľa platnej legislatívy Slovenskej republiky z pohľadu bezpečnosti, resp. nebezpečnosti látok (zdroj: vlastné spracovanie na základe analýzy platnej právnej úpravy Slovenskej republiky).

TRIEDA OPL		PRÍKLADY	ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA	RIZIKO
opioidy	prírodné (naturálne)	mak siaty	tlmenie bolesti, vyvolávanie eufórie, znižujú, resp. tlmia aktivitu centrálneho nervového systému	silná závislosť (fyzická), pri predávkovaní spôsobuje zástavu dýchania
	umelo vytvorené (syntetické)	legálne lieky na predpis		
kanabionidy	prírodné (naturálne)	Marihuana (Cannabis sativa americana), hašiš (Cannabis sativa indica)	tlmia aktivitu centrálneho nervového systému, ovplyvňujú zmeny nálady, zvyšujú chuť do jedla	závislosť (psychická), poruchy pamäte, znižuje sa motivácia
	umelo vytvorené (syntetické)	syntetické látky identické alebo blízke THC		
stimulanty	prírodné (naturálne)	kofeín, nikotín, kokain	zvyšujú aktivitu centrálneho nervového systému	poruchy spánku, podráždenosť, psychóza
	umelo vytvorené (syntetické)	amfetamín, pervitín (metamfetamín), extáza (MDMA), rafinovaný kokain		
depresanty	prírodné (naturálne)	alkohol		spôsobujú ospalosť, pri

¹⁵ Pozri zákon č. 139/1998 Z. z. o omamných a psychotropných látkach a prípravkoch v znení neskorších predpisov a jeho prílohu č. 2.

	umelo vytvorené (syntetické)	benzodiazepíny, barbituráty	znižujú, resp. tlmia aktivitu centrálneho nervového systému	predávkovaní spôsobujú zástavu dýchania
halucinogény	prírodné (naturálne)	huby (psilocybín), bobule meskalín	menia vnímanie reality, emócie a myslenie,	spôsobujú psychické poruchy, zhoršuje sa schopnosť rozhodovať sa, žiť v realita, stav dezorientácie, zmätenosť, stavy paniky
	umelo vytvorené (syntetické)	LSD, meskalín		
inhalanty	umelo vytvorené (syntetické)	toulén, lepidlo, benzín	ovplyvňujú vnímanie reality	poškodzujú mozog, pečeň, srdce

Tabuľka 3: Rozdelenie OPL podľa účinku na centrálny nervový systém (zdroj: vlastné spracovanie na základe analýzy verejne dostupných zdrojov a informácií).

	Legálna návyková látka	Nelegálna návyková látka
Prírodné/naturálne návykové látky	<p><i>alkohol</i> (získava sa z ovocia alebo obilia kvasením, fermentáciou a destiláciou, kedy kvasinky premieňajú cukry na alkohol a oxid uhličitý a vzniká etanol)</p> <p><i>atropín</i> = <i>anticholinergikum</i> (získava sa z rastliny z čeľade ľuľkovitých Solanaceae na medicínske účely, ide najmä o ľuľkovec zlomocný <i>Atropa belladonna</i> L., durman všeobecný <i>Datura stramonium</i> L., blen čierny <i>Hyoscyamus niger</i>, mandragora lekárska <i>Mandragora officinarum</i>, tabak virgínsky <i>Nicotiana tabacum</i> atď.)</p> <p><i>betel</i> (orech palmy areky betelovej <i>Areca catechu</i>, obsahuje alkaloid s psychotropnými účinkami; orech sa zabalí do listu najčastejšie piepora betelového <i>Piper betle</i>, pridá sa hrudka haseného vápna a takto vzniknutý produkt sa žuje a na záver vyplúje)</p>	<p><i>marihuana</i>* (psychotropné látky získané zo stonky a listov rastliny konopa siata <i>Cannabis sativa</i> L., <i>Cannabis sativa americana</i>, <i>Canabis sativa indica</i>)</p> <p><i>hašiš</i> (psychotropné látky získané zo živice rastliny konopa siata <i>Cannabis sativa</i> L., <i>Cannabis sativa americana</i>, <i>Canabis sativa indica</i>)</p> <p><i>surové ópium</i> (surovina z ópiového maku <i>Papaver somniferum</i>, slúži na ďalšiu výrobu nelegálnych látok)</p>

	<p><i>tabak</i> (rastlina <i>Nicotiana tabacum</i> alebo <i>Nicotiana rustica</i> obsahuje nikotín)¹⁶</p> <p><i>kofeín</i> (kryštalický alkaloid zo skupiny xantínov, ide o najrozšírenejšiu psychoaktívnu látku na svete, najobľúbenejšia je látka z rastliny kávovníka arabského <i>Coffa arabica</i> L., obsahujú ju aj čajovník <i>Camellia sinensis</i> a orechy rastliny <i>Cola acuminata</i>, z ktorej sa vyrába nápoj <i>Coca cola</i>)</p> <p><i>koka</i> (koka sa získava z listov rastliny <i>Erythroxylum coca</i>, využíva sa v medicíne pri výrobe anestetík)</p> <p><i>kratom</i> (psychoaktívna látka, ktorá sa získava z listov stromu <i>Mitragyna speciosa</i> v juhovýchodnej Ázii, pôsobí ako sedatívum)</p> <p><i>opiát</i> (nezrelé makovice najmä rastliny <i>Papaver somniferum</i>, maku siateho, obsahujú o.i. surové ópium, vymlátené makovice sa spracúvajú pre farmaceutický priemysel)</p>	
<p>Umelé syntetické látky</p> <p>vytvorené/návykové</p>	<p><i>alkoholické výrobky</i> (priemyselne vyrábaný etanol kvasením sacharidov rastlinného pôvodu)</p> <p><i>elektronické cigarety</i> (obsahujú nikotín/syntetický nikotín + rôzne iné chemické látky - príchute)</p> <p><i>farmaceutiká</i> (v chemickom priemysle vyrobené lieky s účinnými látkami pre ľudský</p>	<p><i>amfetamín</i> = <i>psychostimulancium</i> (pôvodne chemickou syntézou vyrábané lieky na terapeutické liečebné procesy, avšak ich vedľajšie účinky „životabudiče“ našli svojich zneužívateľov; ide najmä o <i>metamfetamín</i> = <i>pervitín</i>, <i>amfetamín</i> = <i>psychoton</i>, <i>benzedrin</i>, <i>elastonom</i>, <i>dexamfetamín</i> = <i>dexadrin</i>, <i>dexamed</i>, <i>extázu</i> =</p>

¹⁶ Pozri bližšie napr. LIBA, J. *Zdravie, drogy, drogová prevencia. Terminologický a výkladový slovník*, 111 s.

	<p>organizmus, ale s potenciálnymi vedľajšími účinkami)</p> <p><i>purifikovaný tabak</i> (tabak očistený od ostatných látok, výsledkom tejto extrakcie je takmer čistý nikotín)</p> <p><i>rozpúšťadlá a náterové farby</i> (minerálne rozpúšťadlá, zmesi rozpúšťadiel, ketónové rozpúšťadla – acetón, aromatické rozpúšťadla – toulén, pre ľudský organizmus nebezpečné, dráždivé, poškodzujúce nervový systém),</p> <p><i>syntetické kanabinoidy</i> (napr. dronabinol A9-THC, nabilon, chemicky vyrábané, využívajú sa na liečenie rôznych zdravotných problémov, konkrétne tieto dva sú schválené v USA, UK, Kanade, Španielsku a Švajčiarsku)</p> <p><i>tabakové výrobky</i> (nikotín + iná chemická látka)</p>	<p><i>MDMA, fenmetrazín, dexfenmetrazín, centedrin, ritalin, preludin, mirapont)</i></p> <p><i>anaboliká = anabolické steroidy</i> (chemicky pripravené analógy a deriváty steroidných hormónov)</p> <p><i>heroin</i> (vyrába sa synteticky z účinnej látky maku siateho)</p> <p><i>kodeín</i> (derivát ópia, má slabšie účinky ako morfín, je súčasťou viacerých liekov, ktoré bývajú zneužívané na výrobu vodného roztoku drviny preparátu)</p> <p><i>kokaín</i> (kokaín sa získava z listov rastliny koka <i>Erythroxylum coca</i>, ide o psychoaktívnu látku, ktorá sa spracúva chemicky)</p> <p><i>LSD</i> = diethylamid kyseliny lysergovej (získava sa z huby rodu <i>Claviceps</i>)</p> <p><i>morfín</i> (ide o silné opioidné analgetikum, získava sa zo sušeného maku <i>Papaver somniferum</i>, využíva sa v medicíne pod prísnu reguláciou)</p> <p><i>syntetické kanabinoidy</i> (chemicky vyrábané a zneužívané pri výrobe iných nelegálnych látok tvoria najväčšiu skupinu nových psychoaktívnych látok na trhu)</p>
--	---	--

Tabuľka 4: Rozdelenie vybraných návykových látok podľa pôvodu (výroby) a podľa zákonnosti, resp. nezákonnosti v Slovenskej republike (zdroj: vlastné spracovanie na základe analýzy verejne dostupných zdrojov a informácií).

Legálne a nelegálne drogy verzus mäkké a tvrdé drogy podľa masovokomunikačných prostriedkov

Každý štát na svete má sformulovanú svoju vlastnú drogovú politiku, ktorú realizuje. O princípy tejto politiky opiera tiež svoju vlastnú legislatívnu úpravu trestnosti užívania drog. Preto je aj medzi občianskou verejnosťou zaužívané odlišné chápanie a rozdeľovanie drog na tzv. mäkké a tvrdé drogy. Rozlišovanie drog na legálne a nelegálne pritom v každom štáte často závisí aj od legislatívy.

Vo všeobecnosti však možno konštatovať, že *legálne drogy* sú látky, ktorých výroba, prechovávanie, predaj či užívanie nie je trestné. Ich užívanie nie je zakázané normatívnou právnou úpravou štátu. Na druhej strane *nelegálnymi drogami* sú také látky, ktoré legislatíva štátu výslovne zakazuje bez ohľadu na to, či ide o ich výrobu, prechovávanie, predaj alebo užívanie. Medzi legálne drogy môžeme v Slovenskej republike v súčasnosti zaradiť najmä alkohol, tabakové výrobky, lieky, farby či riedidlá. Nelegálnymi drogami sú napr. marihuana, heroín, hašiš, kokaín atď. Nemožno však povedať, že v prípade tohto vnútroštátneho právneho rozlišovania ide o všeobecné, celosvetovo akceptované klasifikovanie drog. Závisí preto od konkrétneho štátu, či do obsahu svojej drogovej politiky a legislatívy iným štátom deklarované a klasifikované drogy ako nelegálne drogy sám zaradi rovnaké drogy medzi legálne drogy. Príčinou tejto legislatívnej disharmónie môže byť stav, kedy ich väčšina spoločnosti považuje za tolerované, napr. z dôvodu ich využitia v zdravotníctve, vedeckom výskume alebo ich považuje za minimálne nebezpečné pre ohrozenie života človeka. Takouto drogou je napr. kontroverzná marihuana.¹⁷

V Slovenskej republike je kontroverzné, že hoci sú drogy zakázané právnym poriadkom, ich samotné užívanie je legálne. Prechovávanie drogy je teda trestné, jej „konzumácia“ však nie. Legislatíva v trestnom zákone ďalej rozlišuje tzv. nepatrné množstvo zaistenej OPL, malé množstvo zaistenej OPL a veľké množstvo OPL, ktoré bolo zadržané. Ide o konkrétne trestné činy, ktoré sú vzhľadom na množstvo a účinnú látku ďalej skúmané a na základe odborne stanoveného výsledku sú podozriví z páchania tejto trestnej činnosti odsúdení na konkrétny trest odňatia slobody či prepadnutia majetku.

Označenie drogy ako *mäkká* droga alebo *tvrdá* droga je zavádzajúce pre takmer každého bežného človeka. Toto laické označenie je vecne nepresné a predstavuje i legislatívne neadekvátne rozdelenie drog. Neznamená to totiž, že tzv. mäkká droga je legálna alebo menej nebezpečná pre život človeka. Takéto označenie v podstate len subsumuje tie látky, ktoré neohrozujú život užívateľa určitej „mäkkej“ drogy bezprostredne. Ich predaj môže byť vzhľadom na ich relatívnu bezpečnosť pri užívaní napr. regulovaný štátom.¹⁸ Užívanie tejto skladby látok, drog, teda neohrozuje priamo a významne zdravotný ani sociálny či ekonomický status človeka. Na druhej strane termín „tvrdá“ droga označuje látky, ktoré bezprostredne

¹⁷ Pozri viac napr. BATALLA, C. A., et al. *Structural and functional imaging studies in chronic cannabis users*. [online]. 2025. [cit. 3. novembra 2025]. Dostupné na internete: <https://diposit.ub.edu/items/b2571a87-06c1-492b-9459-ee49eb8df6> [cit. 03.11.2025].

¹⁸ V súvislosti s drogovou politikou pozri viac napr. [online]. 2021. [cit. 3. novembra 2025]. Dostupné na internete: <https://tvnoviny.sk/domace/clanok/871413-posun-v-drogovej-politike-podla-navrhu-uz-nemaju-za-prechovavanie-marihuany-hrozit-drakonicke-tresty>

a významne ohrozujú zdravie či život človeka, ako aj sociálny a ekonomický status ich konzumenta.

Zo zorného uhla pohľadu spoločnosti rozlišovanie drog na mäkké a tvrdé drogy môže odrážať tiež vplyv a dopad ich užívania na ekonomiku štátu či na vyvolávanie negatívnych zmien v postoji spoločnosti. Možno preto konštatovať, že omamné látky označované ako tzv. mäkké drogy sú spoločnosťou zväčša akceptované, legislatívou štátu upravené, t.j. sú viac či menej tolerované spoločnosťou z dôvodu, že nezasahujú významne do života jednotlivca a ani spoločnosti. Samozrejme, pokiaľ ich užívanie neprekročí spoločnosťou tolerované, nastavené, hranice. Na druhej strane tzv. tvrdé drogy fatálne ovplyvňujú nielen reálne životné cykly jednotlivca, ale významne zasahujú aj do chodu, života a zdravia spoločnosti ako celku. Keďže sú vysoko návykové, negatívne ovplyvňujú život a zdravie nielen jednotlivca, ale aj jeho okolia, a preto majú mimoriadne silný negatívny vplyv aj na sociálnu, morálnu a ekonomickú a sprostredkovane i na kultúrnu, právnu a politickú klímu spoločnosti. Preto sú väčšinou spoločnosti striktné netolerované a neakceptovateľné. Sú nominálne klasifikované a výslovne regulované v právnych predpisoch a iných normách štátu.

	Príklady	Všeobecná charakteristika
Mäkká droga	alkohol niektoré huby (halucinogény) tabak a tabakové výrobky lieky a liečivá riedidlá a náterové farby marihuana* hašiš koka	<ul style="list-style-type: none"> - vplyv na centrálny nervový systém je mierny - riziko fyzickej závislosti je nízke - psychická závislosť je nízka - následky na zdravie človeka pri užívaní sú relatívne minimálne, zanedbateľné - riziko predávkovania je nízke - niektoré látky sú tolerované štátom - niektoré látky sa využívajú vo výskume
Tvrdá droga	kokaín pervitín extáza LSD morfín heroín	<ul style="list-style-type: none"> - vplyv na centrálny nervový systém je silný - riziko fyzickej aj psychickej závislosti je vysoké až veľmi vysoké - následky na zdravie človeka sa prejavujú poškodením orgánov, centrálného nervového systému, až smrťou - riziko predávkovania je veľmi vysoké - látky sú nelegálne a kontrolované štátom - niektoré látky sa využívajú vo výskume

* marihuana, nelegálna droga v Slovenskej republike, v iných štátoch môže byť čiastočne legálnou alebo legálnou drogou (napr. Spolková republika Nemecko, Kanada, Česká republika a i.)

Tabuľka 5: Rozdelenie vybraných návykových látok podľa masovokomunikačných prostriedkov (zdroj: vlastné spracovanie na základe analýzy údajov z verejne dostupných zdrojov a informácií).

Záver

„*Burina je rastlina, ktorej klady neboli nikdy objavené.*“

– *Ralph Waldo Emerson* –
americký spisovateľ a esejista
(*myšlienka pripisovaná jeho výroku*)

Mediálne subjekty, t.j. „žurnalisti“, čiže osoby, ktoré vytvárajú a navonok reprezentujú masovokomunikačné prostriedky „vymysleli či objavili“, verejne rozšírili a spropagovali rozdelenie omamných či návykových látok na tzv. mäkké drogy a tzv. tvrdé drogy. Toto neodborné, resp. laické triedenie návykových látok sa však o.i. odvíja len či najmä od individuálnych reakcií jednotlivcov na omamný účinok príslušnej užitej drogy.¹⁹ Napr. v prípade marihuany a jej jednorazového podania či užitia podľa takýchto tvrdení takáto konzumácia obyčajne nemá vážnejšie negatívne následky a vplyv na zdravie užívateľa. Účinok jej konzumácie je uvoľňujúci a relaxačný, resp. až euforický. Až pravidelná, „chronická“ konzumácia marihuany mení správanie užívateľa.²⁰ Nastáva strata záujmu o okolie, vzniká slabá schopnosť sústredenia sa, objavuje sa únava, nízka pracovná výkonnosť užívateľa atď. Abstinenčný syndróm (príznak) je mierny. Dokonca sa na verejnosti rozšírili informácie, že ide o drogu nevyvolávajúcu závislosť u jej konzumenta. To nemožno považovať za pravdivú informáciu, keďže v prípade užívania marihuany ide o pre človeka nebezpečnú halucinogénnu zložku delta-9-tetrahydrokanabionol (delta-9-THC). Je ale určite nesporné, že halucináciou postihnutý človek, inak inteligentný a socializovaný, nedokáže myslieť a konať racionálne, rozumne, správať sa prirodzene, sociálne. Aj inteligentný človek totiž môže nezvratne upadnúť do osídíel zla omamných a návykových látok, drog. Ľudia často konajú z rozličných dôvodov, avšak nie iba na vlastnú škodu, ale aj na škodu celej spoločnosti. V týchto reláciách je však nevyhnutné pripomenúť aj existenciu teórie hlúposti, ktorú rozpracoval nemecký teológ a sociológ Dietrich Bonhoeffer, ktorý tvrdí, že nebezpečnejšou hrozbou pre civilizáciu je obyčajný človek, ktorý prestal myslieť než človek, ktorý pácha zlé skutky.²¹ Človekom takéhoto razenia je však aj ten, kto nedokáže rozlíšiť dobro od zla, kto nevníma a podceňuje hrozbu narkománie, narkotizovania spoločnosti. Takým zlým skutkom páchaným obyčajným človekom je aj užívanie návykových látok, pretože môže vyústiť až do páchania kriminality, zločinnosti.²² Podľa Bonhoeffera sa však aj brilantná myseľ môže stať nástrojom skazy, ak napr. renomovaný vedec začne veriť v a šíriť nebezpečné dezinformácie, ak súcitný učiteľ začne podporovať škodlivé ideológie, ak milujúci rodič začne robiť rozhodnutia, ktoré ohrozujú jeho vlastné deti.²³ Brilantnou myseľou určite disponujú aj mnohí z tých, ktorí stoja za výrobou

¹⁹ Porovnaj napr. s VOLKOW, N. D. et al. *Effects of cannabis use on human behavior, including cognition, motivation, and psychosis: a review*. [online]. 2025. [cit. 3. novembra 2025]. Dostupné na internete: DOI: <https://doi.org/10.1001/jamapsychiatry.2015.3278>

²⁰ Pozri viac napr. JACOBUS, J. a F.S. TAPERT. *Effects of Cannabis on the Adolescent Brain*. [online]. 2025. [cit. 3. novembra 2025]. Dostupné na internete: DOI: 10.2174/13816128113199990426

²¹ BONHOEFFER, D. *Odpor a odovzdanie – Listy z väzenia*, 344 s.

²² SABO, P. a K. KRÁLIKOVÁ. *Operácia CAIUS*. [online]. 2025. [cit. 3. novembra 2025]. Dostupné na internete: <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=1367701>

²³ BONHOEFFER, D. *Odpor a odovzdanie – Listy z väzenia*, 344 s.

a distribúciou návykových látok. Sú, vďaka tomu, že inšpirujú mystifikáciu a propagáciu „neškodnosti“ drog, pravdepodobne ešte väčšou hrozbou pre spoločenský vývoj a pokrok ľudstva, než si súčasné štátne orgány a ich predstavitelia dokážu vôbec predstaviť.

Na záver môžeme preto konštatovať, že len racionálne mysliača a voči sebe samej zodpovedne konajúca verejnosť, pokiaľ však nebude „nemá“ a bude presadzovať otvorene a reálne svoj jednoznačne negatívny postoj k návykovým látkam, môže najrýchlejšie zvrátiť situáciu, ktorá „modifikovanú“ spoločnosť vedie potenciálne až do jej finálnej katastrofy. Medzi verejnosť varujúce signály, ohlasujúce nevyhnutnosť hlbkového riešenia problému potenciálnej „explózie narkotizácie obyvateľstva“, nesporne patrí aj evidovanie stále hlasnejšieho, rafinovanejšieho, sofistikovanejšieho a zvrátenejšieho presadzovania myšlienok zameraných na dynamizovanie legalizácie návykových látok. Rozvrat spoločenských vzťahov sa tak stane nežiaducou skutočnosťou, z ktorej už nebude návratu. Verejnosť musí dôkladne poznať všetky hrozivé následky zneužívania návykových a omamných látok, ktoré najmä deformujú jadro genofondu národa – mládež. Osobitne je preto potrebné zapojiť do boja s narkomániou a jej negatívnymi následkami pre spoločnosť naozaj všetky masovokomunikačné prostriedky, nielen štátne a verejné, ale i súkromné vrátane lokálnych a regionálnych nosičov a sprostredkovateľov informácií (napr. mestského rozhlasu a televízie). Dokonca je nevyhnutné do boja proti narkotikám zainteresovať aj medzinárodné zdroje relevantných informácií. Inak mlčanie o hrozbe zneužívania narkotík pre spoločnosť postupne prerastie do ticha, ktoré vlastne v konečnom dôsledku znamená „súhlas“ s legalizáciou drog. A tento „súhlas“ napokon určite povedie až k zániku ľudskej civilizácie. K odumretiu sveta a života, aký doteraz poznáme. Aj v tomto poznaní sveta sa zrkadlí hĺbka myšlienky:

„Konečným testom morálky spoločnosti je to, aký svet zanechá svojim deťom.“

–Dietrich Bonhoeffer–

nemecký teológ a sociológ v knihe Odpor a odovzdanie – Listy z väzenia

Literatúra

- BERNAYS, Edward L. *Propaganda*. 2nd printing. New York: Horaca Liveright. 1928. 158 p.
- BONHOEFFER, Dietrich. *Odpor a odovzdanie - Listy z väzenia*. Praha: Kalich, 2023. ISBN 978-80-7017-317-6. 344 s.
- KLIMEŠ, Lumír. *Slovník cizích slov*. 1. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1981. 816 s.
- KOLEKTÍV AUTOROV. *Slovník cudzích slov (akademický)*. 2. dopl. a upr. vyd. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo – Mladé letá. 2005. [online]. [cit. 3. novembra 2025]. Dostupné na internete: https://www.juls.savba.sk/slovník_cudzich_slov_2005.html
- KRÁLIKOVÁ, Kristína a Jozef KRÁLIK. *Východiská ekonomickej gramotnosti II*. 1. vyd. Brno: MSD pre Vysokú školu Danubius, 2021. 120 s.
- LIBA, Jozef. *Zdravie, drogy, drogová prevencia. Terminologický a výkladový slovník*. 2. dopl. a rozš. vydanie. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, Pedagogická fakulta, 2016. ISBN 978-80-555-1556-4. 111 s.

Zákon č. 139/1998 Z. z. o omamných a psychotropných látkach a prípravkoch v znení neskorších predpisov.

Internetové zdroje

- BATALLA, Cases A., et al., 2013. Structural and functional imaging studies in chronic cannabis users. In: *Frontiers in Psychiatry*. [online]. [cit. 3. novembra 2025]. Dostupné na internete: <https://diposit.ub.edu/items/b2571a87-06c1-492b-9459-eeefa49eb8df6>
- ČEKOVSÝ. *Príležitostné fajčenie marihuany mi nevadí, no teraz chceme iba znížiť tresty*. [online]. 2021. [cit. 3. novembra 2025]. Dostupné na internete: <https://www.postoj.sk/77658/prilezitostne-fajcenie-marihuany-mi-nevadi-no-teraz-chceme-len-znizit-tresty>
- JACOBUS, Joana a Susan F. TAPERT. 2014. Effects of Cannabis on the Adolescent Brain. In: *Current Pharmaceutical Design*. Vol. 20, Issue 13, 2186-2193 (2014). [online]. [cit. 3. novembra 2025] Dostupné na internete: DOI: 10.2174/13816128113199990426
- NVOTOVÁ. *Drogy legalizujte, znížite kriminalitu!* [online]. 2011. [cit. 3. novembra 2025]. Dostupné na internete: <https://www1.pluska.sk/soubiznis/domaci-soubiznis/nvotova-drogy-legalizujte-znizite-kriminalitu>
- SABO, Pavel a Kristína KRÁLIKOVÁ. Operácia CAIUS. In: *Drugs & Forensics bulletin Národní protidrogové centrály*. 31/2025, č. 2, s. 4 – 10. [online]. [cit. 3. novembra 2025]. Dostupné na internete: <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=1367701>
- VOLKOW, Nora D. et al. Effects of cannabis use on human behavior, including cognition, motivation, and psychosis: a review. *JAMA Psychiatry* 73, 292–297, 2016. [online]. [cit. 3. novembra 2025]. Dostupné na internete: DOI: <https://doi.org/10.1001/jamapsychiatry.2015.3278>
- Müller obviněn z šíření toxikomanie. [online]. 2000. [cit. 3. novembra 2025]. Dostupné na internete: https://www.idnes.cz/nastaveni-souhlasu?url=https%3a%2f%2fwww.idnes.cz%2fkultura%2fhudba%2fmuller-obvinen-z-sireni-toxikomanie.A000313153526hudba_toy
- Jaroslav Spišiak vstupuje do PS: Robil som niečo dobre, ak si práve Fico myslí, že som nepriateľ. [online]. 2023. [cit. 3. novembra 2025]. Dostupné na internete: <https://dennikn.sk/3304098/jaroslav-spisiak-vstupuje-do-ps-robil-som-nieco-dobre-ak-si-prave-fico-mysli-ze-som-nepriatel/>
- Dekriminalizácia tvrdých drog nie je vo verejnom záujme. [online]. 2021. [cit. 3. novembra 2025] Dostupné na internete: <https://www.sas.sk/clanok/2850/dekriminalizacia-tvrдых-drog-nie-je-vo-verejnom-zaujme>
- Michal Šimečka o petícii za dekriminalizáciu marihuany: Už je nás 20-tisíc. A podpisy stále pribúdajú. [online]. 2021. [cit. 3. novembra 2025] Dostupné na internete: <https://europske.noviny.sk/2021/08/21/michal-simecka-o-peticii-za-dekriminalizaciju-marihuany-uz-je-nas-20-tisic-a-podpisy-stale-pribudaju/>
- Polícia hľadala drogy na strednej škole, SAS zákrok kritizuje. Bol zásah adekvátny? [online]. 2017. [cit. 3. novembra 2025]. Dostupné na internete: <https://spravy.pravda.sk/domace/clanok/430505-policia-hladala-drogy-na-strednej-skole-sas-zakrok-kritizuje-bol-zasah-adekvatny/>
- Posun v drogovej politike. Podľa návrhu už nemajú za prechovávanie marihuany hroziť drakonické tresty. [online]. 2023. [cit. 3. novembra 2025]. Dostupné na internete:

<https://tvnoviny.sk/domace/clanok/871413-posun-v-drogovej-politike-podla-navrhu-uz-nemaju-za-prechovavanie-marihuany-hrozit-draconicke-tresty>

Drogy v parlamente. 30-ročné putovanie slovenských ľavicových liberálov za legalizáciou marihuany. [online]. 2020. [cit. 3. novembra 2025]. Dostupné na internete: <https://christianitas.sk/drogy-v-parlamente-30-rocne-putovanie-slovenskych-lavicovych-liberalov-za-legalizaciou-marihuany/>

Truban priznal, že vyskúšal aj LSD. Bolo chybou hovoriť o drogách so študentmi, povedal. [online]. 2019. [cit. 3. novembra 2025]. Dostupné na internete: <https://spravy.pravda.sk/domace/clanok/521904-truban-vo-videu-hovori-o-svojich-skusenostiach-s-drogami/>

Psychiater Okruhlica/Marihuana je ideologická droga. Jej užívanie je ako náboženstvo. [online]. 2021. [cit. 3. novembra 2025]. Dostupné na internete: <https://www.postoj.sk/77164/marihuana-je-ideologicka-droga-jej-uzivanie-je-ako-nabozenstvo>

Keywords: addictive substances, selected categorization of addictive substances, safety, mass media, mystification

Summary

The content of this expert contribution analyzes selected available information on the categorization of selected addictive substances, not only by experts from various fields, but primarily from a security perspective. Based on a synthesis of knowledge and in connection with their own experience gained from many years of security practice, they attempt to combine the categorization of selected addictive substances from various specific perspectives. The aim of the article is to summarize the categorization of selected addictive substances and to attempt to dispel misleading information regarding categorization in the mass media, which significantly influences public opinion and subtly directs it towards an increasingly benevolent attitude of society towards addictive substances. Based on the methods used to examine the problem, the authors also attempt to clarify the causes of the published falsehoods, which lead to the mystification of the public.

*plk. Mgr. Leonard Grunský, PhD.
Národná protidrogová jednotka Prezídia PZ
e-mail: leonard.grunsky@minv.sk*

*pplk. doc. JUDr. Ing. PhDr. Kristína Králiková,
PhD., MBA
Národná protidrogová jednotka Prezídia PZ
Vysoká škola Danubius v Sládkovičove
e-mail: kristina.kralikova@minv.sk
doc.kralikova@gmail.com*

Recenzent: prof. JUDr. Jozef Meteňko, PhD.